

Bilag 18 - Instruks om mundhygiejne - til voksne (+18 år) borgere og patienter med egne tænder

Målgruppe

Sundhedspersonale i primær og sekundær sektor, der vejleder i og udfører mundhygiejne på voksne borgere og patienter med egne tænder.

Patientgruppe

Voksne (+18 år) borgere og patienter med egne tænder, der er tilknyttet primær eller sekundær sundhedssektor, og har behov for vejledning i eller assistance til udførelsen af mundhygiejne.

Patienter med synkebesvær, bevidsthedssvækkelse, kæbeopererede, kognitive deficit, intuberede og patienter, der modtager kemoterapi eller strålebehandling i hoved- og halsregionen er ikke inkluderet i denne instruks.

Formålet med mundhygiejne er at:

- Opretholde en sund og ren mundhule.
- Undgå ophobning af plak på tandoverfladerne.
- Forebygge mund- og tandsygdomme.
- Holde mundslimhinden fugtig.
- Fremme borgerens eller patientens værdighed, komfort og velvære.

Evidensbaserede anbefalinger for mundhygiejne:

- Elektrisk tandbørste frem for en manuel tandbørste (B*).
- Tandpasta med 1000-1500 ppm fluor (A).
- Klorhexidin som supplement til mekanisk rengøring af mundhulen (A).

- Saliva substitution til behandling af mundtørhed samt tyggegummi, såfremt der er funktionelt spytkirtel væv (B*, A).

Fremgangsmåde for mundhygiejne

Fremgangsmåden er baseret på dels de evidensbaserede anbefalinger og best practice på området.

I forbindelse med mundhygiejne anvendes:

- Elektrisk eller manuel tandbørste med lille, blød børstehoved
- Tandpasta med fluor
- Tandkrus
- Håndklæde
- Eventuelt kan der være behov for brug af kapsel, klorhexidin og midler mod mundtørhed.

Hvis sundpersonalet skal udføre mundhygiejne vaskes hænder og der påføres handsker.

Før start informeres borger/patient om, hvad der skal ske. Personalet skal være opmærksomt på, at mundhulen er et af menneskets mest følsomme og intime områder, og mundplejen skal derfor udføres med respekt og nænsomhed. I forbindelse med mundhygiejnen kan Borger/patient sidde eller stå ved håndvaskes. Alternativt kan borger/patient sidde på sengekanten eller ligge i sengen med hovedet eleveret.

Tandbørstning	<ul style="list-style-type: none"> • Tænderne børstes minimum 2 gange daglig (gerne morgen og
----------------------	--

	<p>aften) med en fluorholdig tandpasta. Den elektriske eller manuelle tandbørste holdes vinkelret mod tændernes flade.</p> <ul style="list-style-type: none">• Børsten presses forsigtig mod tænderne og tandkødet, og der udføres cirkulære bevægelser.• Børst tænderne på inder- og ydersiden.• Slut af med at børste tændernes tyggeflade med frem- og tilbage bevægelser.• Den overskydende tandpasta spyttes ud, og munden kan skylles med vand. Børsten skylles ren og placeres, så den kan tørre.
--	---

<p>Supplement med klorhexidin til tandbørstning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vær opmærksom på 	<ul style="list-style-type: none"> • Som supplement til tandbørstning og ved rødme og irritation af mundslimhinde og tandkød, anvendes 15 ml klorhexidin mundskyllevæske 0,12%. Der mundskylles i ½-1 min., hvorefter væsken spytted ud. • Det anbefales at mundskylle med klorhexidin 2 gange dagligt. • Klorhexidins effekt ophæves ved indtagelse af mad og drikke. Derfor bør der gå 1 time mellem mundskylning og indtagelsen. • Desuden er der interaktion mellem tandpasta, der indeholder sodium lauryl sulfat og klorhexidin. Derfor bør der gå 2 timer mellem mundskylning og anvendelsen af tandpasta med SLS.
<p>Mundtørhed</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mundtørhed kan reduceres ved hyppig indtagelse af væske. • Saliva substitution kan påsmøres og fordeles grundigt på mundslimhinder og tandkødet med

<ul style="list-style-type: none">• Være opmærksom på	<p>finger- eller tungespids.</p> <ul style="list-style-type: none">• Spytsekretionen kan stimuleres ved at bruge tyggegummi.• Af hensyn til cariesforebyggelse bør væske være med lavt sukkerindhold og tyggegummiet sukkerfrit.
--	---

Dokumentation

Mundhygiejne, vurdering af borgerens eller patientens gener og effekt af plejen dokumenteres i borger/patientjournalen.

Ansvar

Sundhedspersonalet er ansvarlig for at vurdere, vejlede og støtte borger/patienten i mundpleje, samt udføre mundhygiejne i situationer, hvor vedkommende ikke kan varetage denne.

Referencer

1. Klinisk retningslinje – Mundhygiejne til voksne borgere og patienter. Center for Kliniske Retningslinjer- Clearinghouse 2016. Available from: www.kliniskeretningslinjer.dk/
2. Tandlægeforeningen. Personlig mundhygiejne 2014. Available from: https://www.tandlaegeforeningen.dk/~media/Tandlaegeforeningen/patienter/dok/patientbrochurer/personlig_mundhygiejne_2014.ashx.
3. Malkin B. The importance of patients' oral health and nurses' role in assessing and maintaining it. Nurs Times 2009; 105: 17-25.